

DRETS LABORALS TREPITJATS

Una instantània sobre les actuacions de Deguda Diligència en Drets Humans de 23 empreses de la indústria mundial del calçat

FITXA TÈCNICA

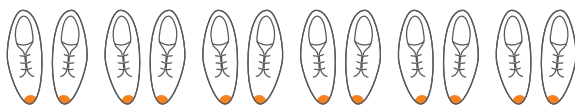
El 2014 es van produir un total de 24.000 milions de parells de sabates¹.

Aquesta xifra il·lustra perfectament el dinamisme del mercat mundial, en què el sistema “fast-fashion” dicta les tendències de consum a Europa i a les economies emergents on està augmentant la riquesa. Els processos intensius en mà d’obra, juntament amb la pressió generada pels preus i els terminis d’entrega de les comandes, influeixen sobre les vides i les condicions laborals de les persones treballadores, independentment de la seva ubicació. La dinàmica global del sector també ha tingut el seu impacte sobre les condicions laborals a Europa: després de dècades de competició per reduir els costos, els salaris han baixat tant en les economies riques com en les pobres. Tot això està generant un important fenomen de relocalització de la producció de tornada a Europa. Com a organitzacions defensores dels drets laborals i humans estem profundament preocupades per les condicions de treball de les persones que elaboren el calçat, siguin on siguin. Ha arribat el moment de canviar el sistema de producció de les sabates.

El projecte Canvia De Sabates (CDS) va iniciar una avaluació d’empreses de calçat per obtenir una instantània sobre on es troba la indústria del calçat pel que fa a la sostenibilitat social i proporcionar un recurs per a consumidores i consumidors sobre quines marques estan fent més i quines marques estan fent menys per combatre els impactes negatius en els drets de les persones treballadores que es produeixen al llarg de la cadena de subministrament global. Amb aquest objectiu s’han avaluat 23 empreses² amb una presència destacada en els carrers principals de tot Europa.

Segons els Principis Rectors sobre Empresa i Drets Humans de l’ONU,³ **les empreses tenen la responsabilitat d’implementar la deguda diligència en matèria de drets humans al llarg de les seves cadenes de subministrament globals.** L’avaluació de les respostes de les empreses i la documentació disponible han revelat que els fabricants de calçat encara no compleixen amb la seva responsabilitat.

La campanya CDS reclama a les empreses de calçat que intensifiquin els seus esforços per avaluar sistemàticament els riscos de la seva activitat comercial i que garanteixin que es respecten els drets laborals i humans a qualsevol lloc del món. Esperem que les conclusions d’aquest informe ajudin a difondre les pràctiques que realitzen algunes empreses, i que aquesta informació generi les sinergies necessàries perquè col·lectius organitzats de persones treballadores i les empreses col·laborin per desenvolupar adequadament la deguda diligència en drets humans.

> 24.000 milions de parells de sabates¹

1 World Footwear Yearbook, APICCAPS, July 2015, p. 4.

2 Cambia Tus Zapatos, Derechos laborales pisoteados - Una instantánea sobre las actuaciones de Debida Diligencia en Derechos Humanos de 23 empresas de la industria mundial del calzado, Informe complet, July 2016.

3 Oficina de l’ Alt Comissionat de Drets Humans de les Nacions Unides, Principios Rectores sobre las empresas y los Derechos Humanos de la ONU. Puesta en práctica del marco de las Naciones Unidas para “proteger, respetar y remediar”. Nova York i Ginebra (2011). http://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_SP.pdf

CLASSIFICACIÓ DE LES EMPRESES:

SENSE COMENTARIS:

Empreses que **no van col·laborar amb la campanya CDS** i no van respondre l'enquesta.

ara

BALLY

BIRKENSTOCK
MADE IN GERMANY · TRADITION SEIT 1774

CAMPER

CCC

ECCO®

Salvatore Ferragamo

LEDERUNDSCHUH®

rieker

TOD'S

wojas

MÍNIM ESFORÇ:

Empreses que **pràcticament no van aportar cap dada** que demostrï que respecten els drets humans de les persones treballadores i que apliquen processos de deguda diligència en aquest àmbit.

Gabor GEOX PRADA

PRIMERS PASSOS:

Empreses que han declarat que incorporen **accions de deguda diligència en drets humans** però que de moment no poden acreditar que les hagin implementat amb determinació.

Bata

Clarks

DEICHMANN

LOWA
Outdoor- & Skiboots

MANGO

NILSON SHOES

EN LA BONA DIRECCIÓ:

Empreses que poden demostrar que, globalment, les seves activitats empresarials **preveuen alguns mecanismes de deguda diligència en matèria de drets humans**, encara que són insuficients.

adidas®

EUROSKO

IN EL NATURALISTA

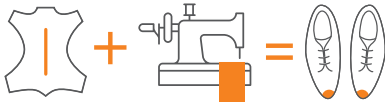
PROGRESSEN ADEQUADAMENT:

Empreses **capaces d'acreditar** que incorporen processos de deguda diligència en matèria de drets humans al llarg de tot la cadena de subministrament i que, a més, **adapten contínuament la seva activitat empresarial** per detectar els impactes negatius sobre els drets humans i protegir efectivament els drets de les persones treballadores. Aquestes empreses rendeixen comptes sobre com s'han abordat aquests impactes negatius.

Cap de las empreses analitzades.

Si ens fixem una mica més en el comportament de les empreses en els àmbits clau de la responsabilitat social quant al compliment dels drets humans, és evident que, en general, hi ha un ampli marge de millora.

L'estructura de las cadenes de subministrament crea un context favorable per a la Deguda Diligència en Drets Humans (DDDH): l'estructura de les cadenes de subministrament

de la majoria d'empreses mostra que és possible generar les condicions adequades per implantar mecanismes de DDDH. **7 de les 12 empreses que van respondre produeixen part del calçat a les seves pròpies fàbriques, i fins i tot una el produeix totalment en fàbriques pròpies.** La majoria treballa amb uns quants proveïdors. 3 de les 12 empreses que van respondre produeixen tot o gran part el seu calçat a Europa, mentre que 8 companyies s'abasteixen majoritàriament a l'Àsia.

Falta de transparència: només 12 de les 23 empreses contactades van col·laborar amb l'informe. La majoria no compleix amb la seva responsabilitat de

rendir comptes i informar sobre com han solucionat els seus impactes negatius. Únicament 9 d'aquestes 23 empreses publiquen una memòria de sostenibilitat. Aquest nivell de falta de transparència i falta de rendició de comptes ha de preocupar totes les persones involucrades, des de les consumidores fins a les treballadores que fabriquen sabates. La manca d'informació sobre les condicions de treball i activitats a les adoberies és especialment preocupant. És problemàtic que el Leather Working Group (Grup de treball sobre el cuir), del qual moltes empreses depenen per auditar les adoberies, no fa públics els seus informes d'auditoria. A més, molt poques proves sobre les activitats de mitigació i correcció de vulneracions han estat revelades a CDS.

La responsabilitat de resoldre els problemes correspon bàsicament als proveïdors: molt poques empreses avaluades han pogut demostrar que col·laboren amb els seus proveïdors

de cuir i calçat per mitigar o corregir vulneracions dels drets humans i laborals. L'externalització de la responsabilitat social als proveïdors és preocupant. Per aconseguir canvis estructurals és necessari que les marques col·laborin amb els seus socis comercials i, sobre tot, que assumeixin part de les despeses. Les grans empreses no estan gaire disposades a compartir la responsabilitat amb els seus proveïdors, especialment a l'hora de mitigar i posar remei als impactes negatius en els drets humans. L'estudi revela que, sovint, les auditories es complementen amb plans d'acció correctiva⁴. En general, la responsabilitat d'executar aquests plans recau sobre els proveïdors. Els processos per mitigar i corregir els impactes negatius han de preveure accions concretes per part del comprador, ja que moltes de les vulneracions tenen el seu origen a les pràctiques comercials.

El pagament de salaris dignes⁵ no està garantit als països productors: només hi ha una empresa que obligui els seus socis comercials a pagar salaris dignes i cap de les 12 empreses que van respondre l'enquesta pot

garantir que les persones que treballen en la seva cadena de subministrament reben un salari digne.

No es garanteix la salut i la seguretat laboral: sobretot, no s'identifiquen ni mitiguen adequadament els impactes negatius en les condicions laborals de les adoberies. L'enquesta va revelar que la responsabilitat de garantir la

salut i la seguretat laboral i corregir les vulneracions recau totalment sobre els proveïdors. La majoria de mesures i accions de seguiment portades a terme per les empreses per protegir les persones treballadores són poc convincents.

⁴ Un pla d'acció correctiva és un acord entre l'empresa compradora i el seu proveïdor amb un calendari fixat per solucionar problemes detectats com per exemple els que poden afectar els drets humans de les persones treballadores.

⁵ Un salari digne, per definició és aquell que permet cobrir totes les necessitats bàsiques de les persones treballadores i de les seves famílies. El concepte de salari digne està integrat en el discurs internacional dels drets humans.

No es fomenta la llibertat sindical ni el dret a la negociació col·lectiva:

les respostes de l'enquesta mostren que la majoria d'empreses pràcticament no ha integrat cap actuació en les operacions amb els seus proveïdors per protegir la llibertat sindical i el dret a la negociació col·lectiva. **Només 1 de les 6 que produeixen calçat a Indonèsia va firmar el protocol relatiu a la llibertat sindical d'aquest país⁶.**

Els col·lectius més vulnerables queden desprotegits: l'avaluació va revelar que existeix un risc molt elevat que no s'identifiquin ni protegeixin adequadament els col·lectius més vulnerables, **com migrants i persones que treballen des de casa.**

Existeixen poques iniciatives que es dediquin a millorar les condicions laborals: l'interès del sector del calçat per la responsabilitat social en la cadena de

subministrament és molt recent. S'han creat moltes iniciatives per fomentar la producció respectuosa amb el medi ambient i els drets de les persones consumidores, **però pràcticament no existeixen iniciatives per protegir les persones que treballen en les cadenes de subministrament globals.** Encara que

totes les empreses avaluades són conscients de la utilització de substàncies perilloses, l'enfocament es posa en protegir el medi ambient i les persones consumidores, no les treballadores.

CONCLUSIÓ

Les dades d'aquesta investigació demostren que les empreses de calçat han d'esforçar-se més per avaluar sistemàticament els riscos de la seva activitat empresarial i poder garantir que es respecten els drets laborals i humans a escala mundial. Queda molt per fer, sobretot pel que fa a qüestions tan importants com el pagament de salaris dignes, la salut i la seguretat laboral, la llibertat sindical, la transparència i la rendició de comptes davant la ciutadania. Aquest informe pretén radiografiar el desenvolupament de la deguda diligència en matèria de drets humans per part de les empreses de la indústria del calçat. Les conclusions indiquen que hi ha una clara necessitat de millorar. CDS reclama a les empreses del sector que es posin al dia amb la seva responsabilitat social i que deixin de trepitjar els drets humans i laborals.

CDS ESPERA QUE LES EMPRESES ES POSIN AL DIA AMB LA SEVA RESPONSABILITAT SOCIAL I DEIXIN DE TREPITJAR ELS DRETS HUMANS I LABORALS

⁶ El Protocol de Llibertat Sindical és un acord entre sindicats locals, marques esportives i proveïdores a Indonèsia que regula específicament el dret a la llibertat sindical en aquest país.

CANVIA DE SABATES

Canvia De Sabates és una campanya internacional que treballa per millorar les condicions socials i ambientals en les adoberies, fàbriques, tallers i llars en què la producció de calçat de cuir es duu a terme. El consorci d'aquesta campanya està format per 15 organitzacions d'Europa i 3 de l'Àsia. Canvia De Sabates creu que les treballadores i els treballadors de la cadena de subministrament mundial de calçat tenen dret a un salari digne i a unes condicions de treball segures, i que les consumidores i els consumidors tenen dret a productes segurs i a la transparència en la producció de sabates.

Informe publicat per: Canvia De Sabates

Any de publicació: 2016

AGRAÏMENTS

Autora principal:

Julia Spetzler

Editors/es:

Charlie Aronsson - Fair Trade Center

Berndt Hinzmann - Inkota

Eva Kreisler - Federación Setem

Deborah Lucchetti - Fair

Christa Luginbühl - Berne Declaration

Anna McMullen - Labour Behind the Label

Anna Paluszek - Buy Responsibly Foundation

Anton Pieper - Sudwind

Traducció al català:

Carla Liébana - SETEM Catalunya

Disseny:

Yogye Comunicazione Sensibile

Maquetació:

Concepte Gràfic - www.conceptegrafic.com

Aquest informe ha estat elaborat amb l'ajuda financera de la Unió Europea. Els continguts d'aquest document són de responsabilitat exclusiva de la campanya Canvia De Sabates i en cap cas s'ha de considerar que reflecteixin la posició de la Unió Europea.

